

Specialeansøgning til Sundhedsstyrelsens specialeplan

Speciale: Tand-, mund- og kæbekirurgi

Region/privat udbyder: Region Midtjylland

Dato: 13. januar 2016

Der henvises til Sundhedsstyrelsens publikation ”Specialeplanlægning – begreber, principper og krav”, som er tilgængelig på Sundhedsstyrelsens hjemmeside for yderligere oplysninger.

1 Indholdsfortegnelse

1	Indholdsfortegnelse	2
2	Generelle overvejelser i forhold til specialet	3
2.1	Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger	3
2.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet	3
2.3	Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler	4
2.4	Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer	5
2.5	Implementering	6
2.6	Udvikling og fremtidsplaner	6
3	Specialets hovedfunktionsniveau	8
3.1	Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet	8
3.2	Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet	8
3.3	Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet	8
4	Specialets regionsfunktionsniveau	9
4.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	9
4.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet	9
4.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet	9
4.4	Formaliseret samarbejde	11
4.5	Udefunktioner	11
4.6	Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet	11
5	Specialets højtspecialiserede niveau	12
5.1	Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt	12
5.2	Beskrivelse af den planlagte organisering af højtspecialiserede funktioner i specialet	12
5.3	Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højtspecialiserede funktioner i specialet	12
5.4	Formaliseret samarbejde	15
5.5	Udefunktioner	15
5.6	Andre oplysninger vedr. højtspecialiserede funktioner i specialet	15

2 Generelle overvejelser i forhold til specialet

2.1 Indledende overordnet redegørelse for implementeringen af specialevejledningen hos ansøger

Vejledning:

Der efterspørges en kort redegørelse for, hvordan specialevejledningen, på tværs af hovedfunktionsniveau, regions- og højtspecialiseret niveau, er implementeret i regionen/på det private sygehus, herunder eventuelle udfordringer (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt til varetagelse af specialfunktioner i specialet)

Besvarelse:

I Region Midtjylland er det organiseret sådan, at de *højtspecialiserede funktioner* som udgangspunkt varetages på Aarhus Universitetshospital.

Regionsfunktioner varetages som udgangspunkt alle på Aarhus Universitetshospital og er herudover fordelt ud på de øvrige hospitaler i regionen ud fra forskellige hensyn (se punkt 4.2).

Som udgangspunkt varetages alle *hovedfunktioner* ved alle hospitalsenheder.

Det er udelukkende Aarhus Universitetshospital, Aarhus, der varetager funktioner inden for tand-, mund- og kæbekirurgi i Region Midtjylland.

De tildelte regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner inden for tand-, mund- og kæbekirurgi er implementeret i overensstemmelse med den gældende specialevejledning.

2.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af akutområdet i forhold til specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan organiseringen af akutområdet overordnet opfylder anbefalinger og krav i denne specialevejledning

Besvarelse:

Region Midtjylland har fem akuthospitaler som oplistet nedenfor.

- Aarhus Universitetshospital, Aarhus
- Regionshospitalet Herning
- Regionshospitalet Horsens
- Regionshospitalet Randers
- Regionshospitalet Viborg

På Regionshospitalet Silkeborg modtages akutte, visiterede intern medicinske patienter kl. 8-17 på hverdage. Endvidere modtager Regionshospitalet Silkeborg – som led i et forskningsprojekt – døgnnet rundt kendte, kroniske patienter med akut forværring af deres kroniske sygdom.

For mere uddybende beskrivelse af organiseringen af akutområdet i Region Midtjylland henvises til overlægernotatet.

Det tand-, mund- og kæbekirurgiske speciale er ikke et af de specialer, som forudsættes at være til stede på samtlige fælles akutmodtagelser. Der er udarbejdet instrukser til alle akutmodtagelser vedrørende kæbekirurgiske skader og infektioner.

Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling på Aarhus Universitetshospital, Aarhus indgår i regionens traumecenterberedskab. Afdelingen har via informationsmøder på regionens akuthospitaler søgt at optimere patientforløbene for patienter med akutte tilstande i det tand-, mund- og kæbe-kirurgiske område (frakturer og infektioner). Ligeledes underviser en af afdelingens overtandlæger i behandling af tandskader, blødtvævsskader og kæbefrakturer på henholdsvis "Behandlingspsygeplejerske-uddannelsen" og "Akutlæge-uddannelsen".

Kæbekirurgiske patienter, som modtages på regionens akuthospitaler, konfereres med vagthavende på Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling efter samme standarder, som eksisterer på det øvrige Aarhus Universitetshospital, Aarhus. Den teknologiske udvikling i form af digital røntgen, billedkommunikation og den elektroniske patientjournal har understøttet og forbedret den akutte modtagelse af kæbekirurgiske patienter på regionens øvrige skadestuer/akutmodtagelser og optimeret patientforløbene.

2.3 Beskrivelse af sammenhængen i specialet på tværs af funktionsniveauer og sygehusmatrikler

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af, hvordan patientforløb organiseres på tværs af funktionsniveauer, herunder organiseringen af behandling på tværs af sygehusmatrikler i regionen.

Besvarelse:

Der er inden for tand-, mund- og kæbekirurgi udelukkende regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner, og disse varetages udelukkende på Aarhus Universitetshospital, Aarhus. Der er således kun i begrænset omfang behov for samarbejde på tværs af sygehusmatrikler.

En række af behandlingsforløbene inden for det tand-, mund- og kæbekirurgiske område er kendetegnet ved at være længerevarende og involvere en række forskellige aktører uden for hospitalsvæsenet, hvilket beskrives i afsnit 2.4.

I forbindelse med behandling af patienter med svære vækstbetingede kæbedeformiteter, herunder patienter med juvenil idiopatisk arthrit (JIA) i kæbeledene, er der et tæt samarbejde med Tandlægeskolen. Omkring behandling af patienter med moderate vækstafvigelse samarbejdes der med primærsektoren, dvs. kommunale og privatpraktiserende tandlæger og specialtandlæger i tandregulering. Det samme er tilfældet for gruppen af patienter, som har brug for at få foretaget fokussanering af tandsættet – enten forud for operation (organtransplantation eller hjerteklap-operation) eller forud for kemoterapi og stråling (hoved-/halskræft og hæmatologiske patienter).

Samtidig er der et tæt samarbejde med Ganespalteafdelingen, Institut for Kommunikation og Handicap omkring de sekundære kirurgiske indgreb på patienter med læbeganespaltelidelser.

For at tilgodese princippet om et ensartet behandlingstilbud for borgerne i den vestlige del af Region Midtjylland med en maksimal grænse på $\frac{3}{4}$ times patienttransport, er der etableret en fremskudt visitation af patienter med vækstbetinget kæbedeformitet.

Herved opnår man ensartede visitations- og behandlingskriterier for alle borgere i regionen samtidig med en konsultativ funktion. Der skabes mulighed for tæt faglig sparring med de lokale

behandlingstandlæger; herunder udvikling inden for området interceptiv behandling, og at den team-baserede funktion synliggøres. Der skabes mulighed for mere effektive behandlinger af interceptiv karakter, dvs. igangsætning af behandling på det optimale tidspunkt i relation til den enkelte patient.

2.4 Beskrivelse af sammenhængen til andre specialer

Vejledning:

Der efterspørges beskrivelse af, hvordan samarbejdet med andre relevante specialer er sikret/sikres fremadrettet med særligt fokus på specialer på forskellige matrikler

Besvarelse:

Der er et tværfagligt samarbejde med en række afdelinger:

Et tæt samarbejde omkring kræftpakkerne med Kræftafdelingen, Øre-, Næse-, Halsafdelingen og Plastikkirurgisk Afdeling vedrørende kirurgisk behandling af hoved-hals-cancer og forebyggelse og behandling af følgetilstande til hoved-hals-cancer.

Et samarbejde med neurokirurger ved behandling af patienter med kraniofaciale deformiteter. Disse patienter henvises gennem det kraniofaciale team, hvor Kæbekirurgisk Afdeling deltager sammen med Center for Sjældne Sygdomme, Afdeling for Klinisk Genetik, Øjenafdelingen, Øre-, Næse-, Halsafdelingen og Plastikkirurgisk Afdeling.

Når det drejer sig om kirurgisk behandling af hæmofilipatienter foregår dette i tæt samarbejde med Center for Hæmofili og Trombose.

Med ”hjertepakke” (2009) blev der igangsat en tilrettelæggelse af et tæt tværfagligt samarbejde med kardiologer og hjertekirurger vedrørende planlægning og praktisk gennemførelse af ”pakkeforløb” for patienter med hjerteklapsygdomme. Kæbekirurgisk Afdeling har ansvar for den præoperative odontologiske fokusundersøgelse/-sanering. Formålet er her primært at sikre en god logistik, således at alle borgere i hele regionen er kæbekirurgisk velsanerede inden hjerteklapoperation.

Derudover arbejdes der tæt sammen med Ganespalteafdelingen, Institut for Kommunikation og Handicap i forbindelse med operation af ganespaltepatienter.

Kæbekirurgisk Afdeling har et mangeårigt samarbejde med Børneafdelingen, Aarhus Universitetshospital, Skejby og med Tandlægeskolen omkring patienter med juvenile autoimmune sygdomme, herunder JIA, som involverer ansigtets vækst og udvikling.

Afdelingen har et tæt samarbejde med Vestdansk Center for hyperbar iltbehandling, Aarhus Universitetshospital, om planlægning og behandling med hyperbar iltbehandling af patienter med stråleinduceret osteoradionekrose og osteomyelitis i kæberne.

Der er ligeledes et veletableret samarbejde med Tandlægeskolen omkring Odontologisk Lands- og Videncenters konsultative og behandlingsmæssige funktion.

Kæbekirurgisk Afdeling på Aarhus Universitetshospital har et tværfagligt samarbejde med en lang række andre sygehusafdelinger/specialer herunder anæstesiologi, intern medicin (kardiologi og hæmatologi), klinisk fysiologi/nuklearmedicin (med kompetencer i Tc99 scintigrafi) og histopatologi.

Jævnlig konferencer mellem Kæbekirurgisk Afdeling og de diagnostiske specialer neuroradiologi og histopatologi er med til at understøtte afdelingens undersøgelser, diagnostik, behandlingsplanlægning og behandling på højest mulige niveau.

Udover varetagelsen af de kæbekirurgiske sygehusopgaver rummer afdelingen Odontologisk Lands- og Videncenter, Regionstandplejen og ortodontiklinik for avanceret behandling.

2.5 Implementering

Vejledning:

Der efterspørges en detaljeret plan for implementering af de specialfunktioner i specialeansøgningen, som ikke aktuelt varetages, men som ønskes varetaget, herunder en præcis angivelse af tidshorisont (måned/år).

Besvarelse:

Langt hovedparten af de regionsfunktioner og højtspecialiserede funktioner, der søges om, udføres allerede i dag på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

Implementering af ny højtspecialiseret funktion (jf. bilag 2b) vil blive implementeret i forlængelse af godkendelse fra Sundhedsstyrelsen og vil blive udrullet i takt med, at de bygningsmæssige og teknologiske faciliteter er til stede.

2.6 Udvikling og fremtidsplaner

Vejledning:

Der efterspørges overvejelser over den fremadrettede udvikling af specialiet i regionen/på privathospitalet med fokus på organisatoriske overvejelser, planer om nybyggeri, faglige satsningsområder og lign.

Besvarelse:

Antallet af tand-, mund- og kæbekirurgiske patienter forventes at stige, idet den ændrede alderssammensætning i befolkningen med en større andel ældre, forventes at forøge andelen af patienter med knogleproblemer relateret til cancer, medicinske lidelser og alment aldersrelaterede forhold.

De relativt lange behandlingsforløb, der kendetegner ortognatkirurgiske behandlinger, har afdelingen gennem de sidste par år haft fokus på, og der arbejdes med tiltag med det formål at afkorte patientforløbene, hvilket først og fremmest vil være til gavn for patienterne. De væsentligste tiltag er indføringen af virtuel behandlingsplanlægning og tidlig kirurgi, dvs. operation inden tandreguleringen opstartes; herved udnyttes en periode under ophelingen, hvor tandflytninger foregår hurtigere og sikrere.

I særlig grad er der en stigende forekomst af knoglenekroser som følge af antiresorptiv behandling, og afdelingen indgår i et skandinavisk samarbejde for at indsamle viden om sygdomsforløb, diagnostik og behandlingsmuligheder. Der arbejdes meget på at forbedre behandlingsmulighederne, og der er lovende resultater af kirurgisk behandlingsprotokol med anvendelse af autologe fibrinmembraner (PRF).

I forbindelse med samlingen af Aarhus Universitetshospitals afdelinger i et hospital i Skejby, flytter Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling til Skejby primo 2019. Hermed styrkes specielt centerfunktionerne omkring behandling af hæmofilipatienter og patienter med juvenil idiopatisk arthritis (JIA) på grund af den tætte beliggenhed af afdelingerne i centrene. Dette forventes at kunne optimere patientforløbene yderligere.

3 Specialets hovedfunktionsniveau

NB! Der skal ikke ansøges om varetagelse af hovedfunktioner indenfor specialet, men varetagelsen af hovedfunktionsniveauet ønskes beskrevet nedenfor.

3.1 Overordnet beskrivelse af den planlagte organisering af hovedfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges bl.a. en beskrivelse af varetagelsen af hovedfunktionsniveauet i specialet, herunder på hvilke sygehusmatrikler hovedfunktionerne varetages.

Besvarelse:

Der er ikke hovedfunktioner inden for specialet tand-, mund- og kæbekirurgi.

3.2 Overordnet beskrivelse af opfyldelsen af anbefalinger til varetagelsen af hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Beskrivelsen bør tage udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger i specialevejledningen.

Besvarelse:

3.3 Andre oplysninger vedr. hovedfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger, kan de anføres her.

Besvarelse:

4 Specialets regionsfunktionsniveau

4.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan regionsfunktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt regionsfunktioner inden for tand-, mund- og kæbekirurgi til Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

De tildelte regionsfunktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

4.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af regionsfunktionerne i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af regionsfunktionerne, herunder på hvilke sygehusmatrikler regionsfunktionerne ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af regionsfunktionerne.

Besvarelse:

Det generelle princip for placering af regionsfunktioner i Region Midtjylland er, at funktionerne fordeles ud fra en konkret afvejning af nedenstående hensyn:

- At opfylde Sundhedsstyrelsens krav til varetagelse af funktionerne, herunder sikre en tilstrækkelig volumen til at opretholde en høj kvalitet.
- At tilrettelægge hensigtsmæssige patientforløb og understøtte Region Midtjyllands akutplan samt bæredygtigheden af det enkelte akuthospital.
- At sikre Aarhus Universitetshospital også fremover udgør rammen om den specialiserede virksomhed og understøttes heri ved varetagelse af så mange regionsfunktioner som muligt.

Region Midtjylland søger om, at alle regionsfunktioner varetages på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

4.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af regionsfunktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusmatrikel, som planlægges at varetage regionsfunktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusmatrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det

beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Besvarelse for Aarhus Universitetshospital, Aarhus:

Afdelingen har 7 fuldtidsansatte og en deltidsansat specialtandlæger i tand-, mund- og kæbekirurgi. Kæbekirurgisk Afdeling har *hoveduddannelsesfunktion* for det kæbekirurgiske speciale i Vestdanmark og er således løbende blevet vurderet meget positivt via Sundhedsstyrelsens inspektorordning.

Afdelingen har *døgnvagtsfunktion* med tilkaldevagt fra hjemmet. Der er to vagtlag; et 5-skiftet forvagtslag, bestående af tandlæger i specialuddannelse og et 6-skiftet bagvagtslag, på specialistaniveau (overtandlæger). Afdelingen har 5 voksensenge i Neurokirurgisk Sengeafdeling, 1 børneseng i Kirurgisk Børneafsnit og 2 hotelsenge.

Afdelingen er *udstyrmæssigt* opdateret med den nyeste teknologi inden for specialet såsom piezo-kirurgiudstyr, PRF-centrifuge, og resorberbar osteosyntese til bl.a. pædiatrisk kranio-maksillofacial behandling. Endvidere har afdelingen opbygget en mangeårig erfaring med anvendelse af distractionsosteogenese til korrektiv og rekonstruktiv behandling – et område der først nu er ved at vinde indpas i de kæbekirurgiske afdelinger andre steder i Danmark og Skandinavien. Afdelingen har tillige en conebeamCT-scanner (CBCT) og råder over en 3-D printer, som kan omsætte CT- og CBCT-data til modeller, hvilket medvirker til en optimal rekonstruktionsplanlægning af kæberesecerede cancerpatienter, patienter med kraniofaciale traumer, komplicerede ortognatkirurgiske patienter som fx svære asymmetrier og knogledistractionsbehandlinger. CBCT data anvendes endvidere til virtuel operationsplanlægning, som har været anvendt en årrække i afdelingen.

Det må konstateres, at der for en række regionsfunktioner er en vis diskrepans mellem Region Midtjyllands volumental og det volumen, som Sundhedsstyrelsen har estimeret, der er på landsplan. Regionen vurderer dog, at de angivne volumental er velbegrundede og bemærker følgende i forhold til de konkrete regionsfunktioner:

- *Rekonstruktiv kæbekirurgi...: Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Aarhus har i modsætning til kæbekirurgiske afdelinger i andre regioner valgt at udlicitere en del af disse behandlinger til specialtandlæger i primærsektoren og til Kirurgisk Afdeling, Tandlægeskolen. I forbindelse med kvalitetssikring og besparelser påtænkes det dog i løbet af næste år at hjemtrække nogle af disse behandlinger (25-50 patienter pr. år).*
- *Kæbelidelser, herunder konservativ behandling...: Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital, Aarhus har i modsætning til kæbekirurgiske afdelinger i andre regioner ladet den simple del af disse behandlinger (fysioterapi og bidskinnebehandling) behandle af tandlæger i primærsektoren.*
- *Sanering af infektiøse foci...: Der forventes en stigning af patienter med HH-cancer og til hjerteklapoperationer. De angivne volumental er reguleret i forhold til forventningerne.*
- *Odontogent betingede infektioner...: Der forventes ingen ændringer i det aktuelle patientantal.*

- *Forandringer i mundslimhinden...: Tand-, Mund- og Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital Aarhus har i modsætning til kæbekirurgiske afdelinger i andre regioner ladet den simple del af disse behandlinger og kontroller foretage af tandlæger i primærsektoren eller på Kirurgisk Afdeling, Tandlægeskolen. Afdelingen ser på de patienter, som har behov for nærmere udredning/biopsitagning eller behandling.*

4.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehusmatrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehusmatrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningsmaterialets specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der søges ikke om varetagelse af regionsfunktioner i formaliseret samarbejde inden for tand-, mund og kæbekirurgi.

4.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der er ikke planlagt udefunktioner inden for specialet.

4.6 Andre oplysninger vedr. regionsfunktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte regionsfunktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse:

5 Specialets højt specialiserede niveau

5.1 Kort redegørelse for varetagelsen af regionsfunktioner som regionen/det private sygehus allerede er godkendt til, og som ønskes genansøgt

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan højt specialiserede funktioner i specialevejledningen er implementeret i regionen/på det private sygehus (kun relevant hvis regionen/ det private sygehus allerede er godkendt)

Besvarelse:

Der er i den gældende specialevejledning tildelt højt specialiserede funktioner til specialet i tand-, mund- og kæbekirurgi på Aarhus Universitetshospital, Aarhus.

De tildelte højt specialiserede funktioner er implementeret i overensstemmelse med specialevejledningen.

5.2 Beskrivelse af den planlagte organisering af højt specialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en beskrivelse af den overordnede organisering og varetagelse af de højt specialiserede funktioner, herunder på hvilke sygehusmatrikler højt specialiserede funktioner ønskes varetaget og begrundelsen herfor, samt hvis der ansøges for flere sygehusmatrikler, hvordan de ansøgte sygehusmatrikler så vil samarbejde om varetagelsen af de højt specialiserede funktioner.

Besvarelse:

Der søges om højt specialiserede funktioner inden for tand-, mund- og kæbekirurgi til samme matrikel (Aarhus Universitetshospital, Aarhus), som varetager det højt specialiserede niveau i dag. Der lægges således ikke op til ændringer i organisering og tværgående samarbejde.

Omkring traumatologien og behandling af patienter med alment forekommende vækstbetingede kæbedeformiteter (dvs. deformerter der ikke er syndrom-relaterede eller optræder i forbindelse med kroniske sygdomme) har de enkelte regioner i Vestdanmark med tiden opbygget kæbekirurgiske faciliteter, der betyder, at disse behandlinger overvejende foregår regionalt.

5.3 Matrikelspecifik beskrivelse af opfyldelse af krav til varetagelsen af højt specialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Der efterspørges en redegørelse for, hvordan kravene i Sundhedsstyrelsens specialevejledning til varetagelse af højt specialiserede funktioner indenfor specialet opfyldes. Redegørelsen skal ske for hver sygehusmatrikel, som planlægges at varetage højt specialiserede funktioner.

Afsnittet skal supplere og uddybe oplysningerne i excel-skemaerne, som indsendes for hver sygehusmatrikel. Alle relevante tal-data og ja/nej-besvarelser indtastes i excel-skemaet, og det

beskrives nedenfor, hvorledes det enkelte sygehus samlet set lever op til specialevejledningens krav til varetagelse af specialfunktioner i specialet.

Hvis der i det indtastede data i excel-skemaet, er afvigelser fra specialevejledningens krav om varetagelse beskrives det desuden nedenfor.

Aarhus Universitetshospital, Aarhus opfylder kravene til varetagelse af højtspécialiserede funktioner i specialet.

Endvidere bemærkes til konkrete højtspécialiserede funktioner:

Særlige tilfælde af ekstrem vækstbetinget kæbeanomali

Behandlingen af særlige tilfælde af ekstrem vækstbetinget kæbeanomali er tæt knyttet til det tværfaglige samarbejde med andre kirurgiske specialer, Kraniofaciale Center, Odontologisk Lands- og Videncenter, Regionstandplejen, Tandlægeskolen og Ganespalteafdelingen, Taleinstituttet. Udover de gængse standardmæssige kirurgiske teknikker anvendes distraktionsosteogenese og knogletransplantation. Der er i 2005 færdiggjort et ph.d.-projekt på prædiktion og anvendelse af distraktions-osteogenese. Aktuelt efterfulgt af et ph.d.-projekt, som afsluttes i januar 2016.

Kraniofaciale misdannelser/syndromer

Varetagelsen af den knoglemæssige kirurgiske korrektion af patienter med kraniofaciale misdannelser/syndromer foregår primært i et tæt tværfagligt samarbejde med det neurokirurgiske speciale i kraniofacial center regi. Der er jævnlige konferencer i det kranio-faciale team. Disse konferencer afholdes og koordineres af Kæbekirurgisk Afdeling; se afsnit 2.4

Der har tidligere været møde med Sundhedsstyrelsen om dette, og der er etableret et samarbejde mellem Aarhus Universitetshospital og Rigshospitalet på dette område med fælles database og operationssamarbejde.

Læbe-kæbe-ganespalte korrektion

Sekundær ganespaltebehandling foregår i et tværfagligt samarbejde mellem de kæbekirurgiske afdelinger ved Rigshospitalet og Aarhus Universitetshospital og Ganespalteafdelingerne ved Taleinstitutterne i København og Aarhus. Kæbekirurgisk Afdeling på Aarhus Universitetshospital har mere end 30 års erfaring med udførelsen af de kæbekirurgiske operationer på patienter med læbe-, kæbe-ganespalte. Operationerne omfatter frilægning af tænder, knogletransplantation til rekonstruktion af spaltedefekt i kæben, slimhindeplastik/transplantation, ortognatkirurgi, herunder anvendelse af distraktions-osteogenese og implantatbehandling. Dette arbejde udføres i tæt samarbejde med Ganespalteafdelingen, Institut for Kommunikation og Handicap. For at skabe et bedre sammenhængende patientforløb og optimere udvikling og forskning afholdes der fælles visitationer og konferencer otte gange årligt

Juvenil idiopatisk arthrit (JIA) og andre arthritlignende tilstande

(Tidligere: Kronisk juvenil rheumatoid arthritis)

Børne-reumatologisk Ambulatorium, Aarhus Universitetshospital, Skejby, Sektion for Ortodonti, Tandlægeskolen, Aarhus Universitet og Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital har i mange år dannet Centerfunktion og haft højtspécialiseret funktion på undersøgelse, diagnostik og behandling af vækstforstyrrelser hos patienter med JIA i Vestdanmark. Der er således opbygget en væsentlig erfaring i den komplekse diagnostik og tidlig interceptiv behandling af disse patienter. Dette har bl.a. udmøntet sig i 2 ph. d. afhandlinger. Endvidere er der opnået en stor behandlingserfaring bl.a. med anvendelse af ortopædisk behandling og distraktions-osteogenese ved korrektion af resulterende vækstforstyrrelser, ligeledes eksperimentelt belyst gennem et ph.d. arbejde som forsvares januar 2016.

Samarbejdet er gennem de senere år udvidet gennem et fælles europæisk samarbejde, EuroTMjoint, bl.a. med et temanummer om JIA (2015). Undersøgelse og diagnostik er et specielt vanskeligt

område, hvor uopdaget kæbeledsarthrit kan føre til ansigtsdeformiteter, og hvor tidlig diagnostik er afgørende for effekten af ortopædisk behandling. Aarhus-gruppen har været initiativtagere til udarbejdelse af fælles rekommandationer til undersøgelse og diagnostik og har fungeret som referencegruppe omkring ortopædisk behandling og behandling med intraarticulære steroidinjektioner.

Endvidere har afdelingen fokus på arthritlignende tilstande i kæbeledene, som ligeledes kan føre til svære dentofaciale vækstforstyrrelser.

Kæbeledslidelser

Kæbekirurgisk Afdeling råder over ekspertise i diagnostik og behandling af kæbeledslidelser såvel smertetilstande som funktions- og vækstrelaterede lidelser - både medfødte og erhvervede. Afdelingens specialtandlæger, som foretager disse behandlinger, har således opbygget en væsentlig erfaring i udførelse af non-invasive behandlinger, kæbeledsartroskopi og åben kæbeledskirurgi. Afdelingen udfører således kirurgisk behandling af kæbeledsdysfunktion, -overvækst, -smerter, -osteoartrose og -ankylose. Afdelingen indførte som den første i Danmark kæbeledsartroskopi og kæbeledsalloplastik og fik som den første kæbekirurgiske afdeling i Danmark international certificering i indsættelse af kæbeledsproteser.

Kæbekirurgisk Afdeling på Aarhus universitetshospital har i de seneste 15 år i samarbejde med Tandlægeskolen og Smerteforskningsklinikken, Aarhus Universitetshospital foretaget en række smertestudier for vurdering af postoperativ smertebehandling. Herved har afdelingen opbygget en ekspertise inden for akut smerteforskning og anvendelse af modeller for afprøvning af analgetika til postoperativ smertebehandling.

Osteomyelitis og osteoradionekrose i kæberne – Svære tilfælde af rekonstruktiv kæbekirurgi – Implantatbehandling af særlig udsatte patienter

Der er et tæt samarbejde med det Vestsjællandske Center for Hyperbar Iltbehandling, Aarhus Universitetshospital og et mangeårigt samarbejde mellem specialerne onkologi, plastikkirurgi, oto-rhinolaryngologi og kæbekirurgi i behandling af følger tilstande efter cancer i hoved-halsregionerne. I den sammenhæng har Kæbekirurgisk Afdeling opbygget et væsentligt erfaringsgrundlag i knogle-rekonstruktion af patienter, som får fjernet kæbedele som følge af maligne og benigne tumorer. Denne erfaring benyttes ligeledes i behandlingen af patienter med osteomyelitis, medicininduceret osteonekrose og osteoradionekrose i kæberne. Afdelingen har et igangværende ph.d.-projekt inden for osteomyelitis i kæberne. Projektet forventes afsluttet i 2016. Afdelingen har ligeledes den nødvendige ekspertise til at udføre de efterfølgende implantatbårne tandrekonstruktioner.

Behandling af medicininduceret osteonekrose er ligeledes et område, hvor afdelingen gennem et multicentersamarbejde er med til at indsamle data og udvikle nye behandlingsmetoder blandt andet ved brug af PRF-membraner i behandlingen.

Omkring forskning og udvikling inden for oral implantologi har afdelingen en betydelig aktivitet, som har udmøntet sig i to ph.d.-afhandlinger, og der er i 2015 påbegyndt et ph.d.-projekt om knogle-rekonstruktion før implantatbehandling med brug af PRF membraner.

Hæmofilipatienter

Alle tand-, mund- og kæbekirurgiske behandlinger af hæmofilipatienter i Vestdanmark varetages af Kæbekirurgisk Afdeling, Aarhus Universitetshospital i et mangeårigt tæt samarbejde med Center for Hæmofili og Trombose, Aarhus Universitetshospital. Dette samarbejde sikrer et hensigtsmæssigt og sikkert patientforløb og følger de internationale rekommandationer for tæt afstand og samarbejde om den komplekse behandling af hæmofilipatienter.

5.4 Formaliseret samarbejde

Vejledning:

Såfremt funktioner i specialet søges varetaget i et formaliseret samarbejde med andre sygehusmatrikler i eller uden for regionen, bedes dette beskrevet og præciseret nærmere, herunder hvilke sygehusmatrikler, der indgår i det planlagte formaliserede samarbejde, og hvilke konkrete funktioner, det drejer sig om.

Den konkrete aftale om formaliseret samarbejde kan eventuelt vedlægges, men dette er kun et krav, hvis det fremgår specifikt af ansøgningsmaterialets specialevejledning, jf. Sundhedsstyrelsens publikation "Specialeplanlægning – begreber, principper og krav" tilgængelig fra Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Besvarelse:

Der søges ikke om varetagelse af højt specialiserede funktioner i formaliseret samarbejde inden for tand-, mund- og kæbekirurgi.

5.5 Udefunktioner

Vejledning:

Såfremt der planlægges med brug af udefunktioner inden for specialet, skal dette beskrives nærmere, herunder hvilke konkrete funktioner det drejer sig om.

Besvarelse:

Der planlægges ikke med udefunktioner på højt specialiseret niveau inden for tand-, mund- og kæbekirurgi.

5.6 Andre oplysninger vedr. højt specialiserede funktioner i specialet

Vejledning:

Såfremt regionen/privathospitalet har yderligere oplysninger eller bemærkninger som er særligt relevante for Sundhedsstyrelsens sagsbehandling, kan de anføres her. Der kan fx angives relevant dokumentation for kvalitet i varetagelsen af udvalgte højt specialiserede funktioner, særlig forskningsaktivitet eller lign.

Besvarelse: